

Zijah A. Sokolović

MEĐUGRE 0 - 24

kabare

“LUZERSKA RAPSODIJA”

“Svako sudjelovanje u Sokolovićevu kazališnom ritualu katarzično je iskustvo koje oslobađa od negativne energije nakupljene životnim frustracijama, pa nije nikakvo čudo da ovaj glumac, gdje god da se pojavi, za sobom stvara pravu gledateljsku sljedbu, odanu, vjernu i uvijek spremnu na novu kazališnu avanturu”.

Slobodna Dalmacija, 18.10.2007, Jasen Boko, Split, Hrvatska

“ŽIVOTNE BANALNOSTI KAO GRADA ZA PREDSTAVU”

“Svojim prepoznatljivim smislom za humor Zijah A. Sokolović je gledatelje nasmijao do suza, no na kraju ipak ostaje gorak okus kad shvatimo poruku da smo u mahnitom tempu života zapravo zaboravili živjeti i da je možda vrijeme da se zaustavimo”.

Novi list, 23.07.2007, Kim Cuculić, Rijeka, Hrvatska

“SASVIM NORMALNA OSOBA”

“Kako je, dakle, prvenstveno riječ o ljudskim manama i vrlinama, o ljudskim slabostima i karakteristikama, o ljudskom ponašanju u kojemu se svi mi, makar djelomice, također možemo prepoznati, otud proizilazi iz Sokolovićeve glume i suodnosa s publikom ta nužna potreba prisnosti, ta laka prepoznatljivost koja njegove storijske čini i lako prijemčivima i proživljavanima. Zijah je uvijek i prije svega iskren, što bi se reklo običan, da ne kažemo mali, čovjek”.

Zadarski list, 8.11.2007, Goran Bujić, Zadar, Hrvatska

“MUZA S OŠTRIM ZUBIMA”

“Sad nije vrijeme...sad nije vrijeme...sad nije vrijeme...sad je kasno!”.

eZadar, 3.7.2013, Karla Šorić, Zadar, Hrvatska

Zijah A. Sokolović

MEĐUIGRE 0-24

premijera 17.02.2006, Caffe teatar, Ljubljana, Slovenija

TEATAR MALIH STVARI

Teatar »Malih stvari« Zijaha A. Sokolovića čiji je tematski sloj imenovao terminom »Međuigre 0 – 24«, jeste svojevrsna vivisekcija dana, onog njegovog sloja u koji čovjek ne ulaže svoju svijest tokom njegovog proživljavanja, ili, ga skriva od očiju drugih. Mogli bismo njegov teatar identificirati u drugom formulaciji: to je »hronika dana«, ogledalo u kojem se ogledamo kao u kaleidoskopu i prepoznamo se kao da se prvi put susrećemo sa sobom, vidimo se u onom sloju životnih ovještalosti kojima ispunjavamo taj dan, vidimo se kao u konkavnom ogledalu. I smijemo se. Smijemo se svome trivijalnom opredmećenju, onom svome dijelu koji se odvija između »krupnih« stvari, za koje vjerujemo da su te »krupne« stvari pravo lice naših trajanja u vremenu, dok »međuigre« prepuštamo vremenu da ga nosi sa sobom kao nepotreban talog, da bismo opet, sljedećeg dana, činili to isto i tako u beskraj. Te trenutke zaustavlja Zijah A. Sokolović u njihovom protoku, razvija ih u sekvence ili u motive, slaže ih u hronološki red, bez dramaturške parabole, održavajući ih u istoj ravni, ravni priče u koju su, nekad, smiješteni trenuci onih zbiljnih stvari kojima su naši preci pridavali specifično važenje za naše održanje. Zijah Sokolović je otklonio taj sloj životnih važenja, spustio svoju stvaralačku sondu za sloj ili dva dublje u našu zbilju i tamo, zapravo pronalazio ona značenja u kojima se zrcalilo ono istinski zbiljno kroz čije se paučinate niti provlačimo i – trajemo.

Teatar Zijaha A. Sokolovića spada u komički teatar. On se može ugraditi i u Aristotelovu shemu, da komedija govori o niskim stvarima. Pa ipak, postoji i izvjesna razlikovna distinkcija: Aristotelove »niske stvari« su one stvari koji stoje u opreci sa »visokim stvarima«, stvarima u kojima čovjek pokazuje svoju dostojnost u sušeljenu sa preprekama koje mora savladati da bi osmislio svoje trajanja. »Male stvari« Zijaha A. Sokolovića ne posjeduju takav svoj korelat, one su slobodne, vezane, vrlo često, za naš vegetativni životni sustav. I to je sfera pune čovjekove slobode i, možda, komična kadenca i nastaje tamo gdje se čovjek sučeljava sa svojom apsolutnom slobodom, ničim nepatvorenom.

U traganju za tom apsolutnom čovjekovom slobodom, Zijah A. Sokolović je morao spustiti svoju sondu i u onaj sloj proživljenja dana, koji skrivamo od javnosti, zadržavajući ga za sebe, kao za neprikosnoveno intimno pravo, kao da ono i ne pripada životu. To je opredmećenje svoje slobode u porodičnoj ložnici, kao da se skriva iza sedam Semiramidinih velova. I – morao je u svoj vokabular smjestiti i one lekseme koje, obično, zovemo lascivnim, ili, još dublje, nepristojnim. Zijah A. Sokolović ih izvodi na čistinu autentičnog života, koristi se njima kao i sa svim drugim leksemima, skida s njih zmijski svlak skarednosti i one počinju sijati i svojim foničkim sustavom i svojom smisaonom puninom sa jasnom poantom komičnog.

Pa ipak, ako postavimo pitanje o tome što je, u stvari, u »pripovijedanju« Zijaha A. Sokolovića komično, odjednom ćemo se naći na besputici. Da li je komično u teatru Zijaha A. Sokolovića u sadržaju njegovih pripovijednih dijonica, koje on strogo kontrolira i satom, ili u nečemu drugom. Opiit može biti izuzetno jednostavan: kada bi neko drugi pokušao da nam govori o onome o čemu govori Zijah A. Sokolović, da li bi sve to bilo podjednako smiješno kao i kod Zijaha A. Sokolovića? Sigurno je da bi takva »priča« izazvala čak i odiozu, naš unutarnji otpor. Znači li to da se komično ne nalazi u sadržaju motiva, već u – interpretaciji Zijaha A. Sokolovića. I shvat ćemo: **komično se nalazi u jeziku Zijaha A. Sokolovića!**

Jezik Zijaha A. Sokolovića ničim nije kodifikovan. I tek kad ga Zijah A. Sokolović podredi svojoj **stvaralačkoj magiji**, kada ga on, svojom ingenioznošću, svede u određeni sustav, samo, jedino njemu dostupan, kada formuliira svoju rečenicu bitno drugačije od zvaničnih kodifikacija, posebno u onim trenucima kada je on izgovori dopola i ostavi je otvorenom, prekinutom ali sa intuitivnim doslučivanjem da je njena znakovna mjera sasvim dovoljna, da se u tim prekidima kondenzira značenjska vrijednost i, kada bi je izgovorio do kraja, ona bi poprimila deskriptivne valere, postala opisna, dekorativna. Do prekida Zijah A. Sokolović je dao dovoljno izvorne energije koja njegovu rečenicu dovodi do njenog značenjskog ushita svakom gledatelju dovoljno dostupnih da je razumije. Sljedi, potom, novi postupak - da bi njegova rečenica stekla referencu umjetničke punine, on je boji valerima svojih glasovnih modulacija uvodi u osobeni ritam izgovora, u zaoširanost koja se uzdiže do istinske zažarenosti ili ga spušta do zamuklosti i stvori polje praznine u koju, potom, smješta svoj osmjech, katkada vrlo diskretan, ali ponekad i istinski otvoren, pa rukama prekrije lice, ili izvede neku drugu kretanju, čak i poskoči iz stolice u koju je smješten, jedini rekvizit koji, uz mikrofon, koristi u svojoj teatarskoj simfoniji – i tada se dogodi prasak komičnog koje se otjelotvoruje u gledalištu. Ostaje spoznaja: komično je u jeziku, koji je apsolutno vlasništvo stvaralačkog genija Zijaha A. Sokolovića, njegovih modulacija i premodulacije u koje zbija sadržaje svojih motiva i kada se ti sadržaji rasprnu pod presijom jezičkih formulacije, eksplozija smijeha započinje, koja ga nikad ne izdaje, ma gdje manifestirao svoj teatar »Malih stvari« koje je sveo u formulaciju »Međuigre 0 - 24«.

Ima u leksemu »međuigre« i izvjesne kozerske igre, u kojoj nas Zijah A. Sokolović malo žacne, da svoj smijeh obogati i blagim ironijskim uklonom.

TKT fest, Tuzla, 1. 4. 2014.
Vojislav Vujanović